

Nr 1

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74).

Genom en den 19 december 1968 dagtecknad proposition, nr 8 år 1969, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74).

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås att civilförsvarslagen ändras så att kommunerna befrias från ansvaret för förrådshållning av civilförsvarets materiel för brandtjänst samt för ordnings- och bevakningstjänst.

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag om ändring i civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74)

Härigenom förordnas, att 40 § 1 och 2 mom. samt 44 § civilförsvarslagen den 22 april 1960¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

40 §.

1 mom. Det åligger — — — — — omförmälda anordningarna;

e) förvara och underhålla sådan för det allmänna civilförsvarets ordnings- och bevakningstjänst samt brandtjänst anskaffad materiel, som icke utgör personlig utrustning för tjänstegrenarnas personal;

f) tillhandahålla lämpliga lokaler för civilförsvarets administration samt, i den mån skyldighet härutinnan icke åvilar ägare eller innehavare av anläggning eller byggnad, för förvaring av annan materiel och utrustning för civilförsvaret *än som avses under e)* ävensom för utbildningsverksamheten inom civilförsvaret;

g) svara för — — — — — under mörkläggnings-.

2 mom. Därest åtgärd, som avses i 1 mom. b)—e), enligt organisationsplanen hänför sig till flera i samma civilförsvarsområde helt eller delvis ingående kommuner, skall den kommun länsstyrelsen bestämmer vidtaga åtgärden och förskjuta kostnaderna därför.

I den — — — — — belöpande andelar.

Vad i — — — — — nu sagts.

f) tillhandahålla lämpliga lokaler för civilförsvarets administration samt, i den mån skyldighet härutinnan icke åvilar ägare eller innehavare av anläggning eller byggnad, för förvaring av materiel och utrustning för civilförsvaret ävensom för utbildningsverksamheten inom civilförsvaret;

2 mom. Därest åtgärd, som avses i 1 mom. b)—d), enligt organisationsplanen hänför sig till flera i samma civilförsvarsområde helt eller delvis ingående kommuner, skall den kommun länsstyrelsen bestämmer vidtaga åtgärden och förskjuta kostnaderna därför.

¹ Senaste lydelse av 40 § 1 mom. se 1966: 103.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

44 §.

Tillhandahåller kommun lokaler för civilförsvarets administration, för förvaring av *annan* materiel eller utrustning för civilförsvaret *än som avses i 40 § 1 mom. e)* eller för annan civilförvarsutbildning än sådan som avser det egna civilförvarsområdet personal, skall skälig ersättning därför utgivas av statsmedel.

Tillhandahåller kommun lokaler för civilförsvarets administration, för förvaring av materiel eller utrustning för civilförsvaret eller för annan civilförvarsutbildning än sådan som avser det egna civilförvarsområdets personal, skall skälig ersättning därför utgivas av statsmedel.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1969.

Kommun är skyldig att längst till utgången av juni 1975 mot ersättning av statsmedel förvara och underhålla sådan för det allmänna civilförsvarets ordnings- och bevakningstjänst samt brandtjänst anskaffad materiel, som icke utgör personlig utrustning för tjänstegrenarnas personal.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Andersson, anför i propositionen följande.

Staten har sedan år 1948 ansvar för förrådshållningen av civilförvarsmateriel. Skyldighet föreligger dock för kommunerna att förvara och underhålla materiel som är anskaffad för brandtjänsten samt för ordnings- och bevakningstjänsten, i den mån materielen inte utgör personlig utrustning.

I departementspromemorian föreslås att kommunerna befrias från ansvaret för nämnda förrådshållning. Remissinstanserna har genomgående ställt sig positiva till förslaget.

Såsom framhållits i departementspromemorian har kommunerna svårigheter att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sin vårdnadsskyldighet. Tillsynen har i stor utsträckning skett genom kommunernas brandkårer. Dessas möjligheter att vid sidan av sina ordinarie göromål se till även civilförsvarets brandmateriel är emellertid begränsade. Detta medför att underhållet av materielen i viss utsträckning blivit eftersatt. Tar staten över förrådshållningen även av den civilförvarsmateriel som f. n. handhas av kommunerna

ökas förutsättningarna att underhålla materielen på ett rationellt och enhetligt sätt. Vidare förbättras beredskapen. De nuvarande kommunala förråden är i stor utsträckning belägna i städer och större tätorter, även om kravet på lämplig förrådshållning med hänsyn till beredskapen för mobilisering ofta tvingat kommunerna att söka finna lokaler utanför de egentliga tätorterna. En gemensam förrådshållning av all civilförsvarsmateriel ökar förutsättningarna att förvara materielen i anslutning till mobiliseringsplatserna.

Jag förordar på grund av det anförda att staten fr. o. m. den 1 juli 1969 tar över ansvaret även för den civilförsvarsmateriel som nu förvaras och underhålls av kommunerna.

Civilförsvarsstyrelsen beräknar att årskostnaden för förrådshållning av den civilförsvarsmateriel som kommunerna nu har ansvaret för kommer att uppgå till ca 1,3 milj. kr. i prisläget maj 1967. Vid beräkningen av dessa kostnader har civilförsvarsstyrelsen utgått från den uppbyggnad av civilförsvaret som skall äga rum t. o. m. budgetåret 1971/72 och som medför behov av nya förrådslokaler. Vidare har beaktats att de kommunala förrådslokaler som byggnadstekniskt ofta är mindre ändamålsenliga. Nyanskaffning av lokaler som ersättning för de befintliga förråden måste äga rum oavsett vem som i framtiden skall ansvara för förrådshållningen. Slutligen har hänsyn tagits till att de nuvarande direkta kostnaderna för den kommunala förrådshållningen — ca 770 000 kr. för budgetåret 1965/66 — inte är helt rättvisande. De direkta kostnaderna för den kommunala förrådshållningen har kunnat hållas nere genom att kommunernas brandkårer ofta utfört vårdnadsarbetet utan att särredovisa några kostnader härför. Jag delar den i departementspromemorian uttalade uppfattningen att de sammanlagda kostnaderna för civilförsvarets förrådshållning kan antas bli lägre om staten ansvarar för hela förrådshållningen än om nuvarande uppdelning behålls.

Kostnaderna för statens övertagande av den kommunförvarade civilförsvarsmaterielen kommer att beaktas vid beräkningen av anslagen till civilförsvaret för budgetåret 1969/70, vilket jag anmält i annat sammanhang (prop. 1969: 1 bil. 6 s. 192).

I enlighet med vad som föreslås i promemorian bör överenskommelse om formerna för övertagandet i varje särskilt fall träffas mellan de berörda civilförsvarsmyndigheterna och kommunerna. Kan övertagande inte komma till stånd den 1 juli 1969, bör kommunerna vara skyldiga att förvara och underhålla materielen mot skälig ersättning, dock längst till utgången av juni 1975.

Förslaget att det kommunala ansvaret för förvaring och underhåll av brandtjänstens samt ordnings- och bevakningstjänstens materiel skall upphöra nödvändiggör ändring i civilförsvarslagen. Den föreslagna ändringen bör träda i kraft den 1 juli 1969.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att riksdagen bifaller propositionen nr 8.

Stockholm den 18 februari 1969

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand (s), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Lars Larsson (s), Hübinette (m), Wanhainen (s), Österdahl (fp), Andreasson (cp) och fru Grethe Lundblad (s);

från andra kammaren: herrar Lundberg (s), Gustavsson i Alvesta (cp), Jönsson i Ingemarsgården (fp), Fredriksson (s), fru Skantz (s), herr Ringaby (m), fru Håvik (s) och herr Olsson i Mölndal (s)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.